

УДК 327 (567:73)

Юлія Фабіян

Острог, Україна

ИРАК ПІСЛЯ ВИВЕДЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК

Після завершення військової операції США в Іраку та виведення військ в грудні 2011 року, не зважаючи на постійні заяви, бажана стабілізація Іраку як демократичної країни так і не була досягнута. У даній розвідці досліджено особливості політичного та військового становища Іраку, визначено вплив іранського чинника на ситуацію в країні, встановлено позицію Іраку щодо ситуації в Сирії, висвітлено відносини з Росією, проаналізовано дії США щодо подальшого розв'язання іракської кризи.

Ключові слова: політична криза, сепаратистські настрої, Аль-Каїда, Іран, Сирія, російська зброя, американські війська, фінансовий вплив.

Yuliya Fabiyan

Ostroh, Ukraine

IRAQ AFTER THE U.S. WITHDRAWAL

After the military operation in Iraq and the withdrawal of U.S. troops in December 2011, and despite constant declarations, desirable stabilization of Iraq as a democratic country has not been achieved yet. This exploration highlights the features of the political and military situation of Iraq, determines the influence of Iran on the situation in the country, ascertains the Iraq's position to the situation in Syria, enucleates the relationship with Russia and analyzes the actions of the U.S. to further resolution of the Iraqi crisis.

Key words: political crisis, separatists, Al Qaeda, Iran, Syria, Russian weapons, U.S. forces, the financial impact.

Юлия Фабиян

Острог, Украина

ИРАК ПОСЛЕ ВЫВЕДЕНИЯ АМЕРИКАНСКИХ ВОЙСК

После завершения военной операции США в Ираке и вывода войск в декабре 2011 г., несмотря на постоянные заявления, желательная стабилизация Ирака как демократической страны так и не была достигнута. В данном исследовании освещены особенности политического и военного положения Ирака, определено влияние иранского фактора на ситуацию в стране, выяснено позицию Ирака относительно ситуации

в Сирії, отражены отношения с Россией, проанализированы действия США по дальнейшему решению иракского кризиса.

Ключевые слова: *политический кризис, сепаратистские настроения, Аль-Каида, Иран, Сирія, российское оружие, американские войска, финансовое влияние.*

Через дев'ять років після початку військової операції США в Іраку (березень, 2003) американські війська були виведені. Барак Обама дотримався своєї передвиборчої обіцянки і 15 грудня 2011 року американські військові офіційно завершили свою місію, яка забрала життя близько 4,5 тис. американців і більше 10 тис. іракців¹. Виводячи війська США мали на меті залишити стабільну політичну ситуацію в країні, яку би забезпечував представницький уряд, уникнути вакууму влади, який могли використати у своїх інтересах сусідні держави чи окремі політичні та військові сили. Виходячи з цього Ірак перетворювався в стабільного близькосхідного партнера Сполучених Штатів.

Натомість, ситуація, яка склалася після виведення військового контингенту, засвідчила провал планів адміністрації Б. Обама. Щоб зрозуміти чому США і надалі намагаються зберегти свою присутність в регіоні, потрібно спочатку розглянути внутрішню ситуацію в країні. Отож, після виведення військ зріс рівень політичної та релігійної ворожнечі в країні. Протягом грудня 2011 – січня 2012 року, внаслідок поглиблення політичної кризи, збільшилася кількість нападів на іракських державних чиновників та мирних жителів загалом, розгорівся з новою силою конфлікт між шіїтськими та сунітськими політичними блоками. Від влади була усунута сунітська політична верхівка, яка підтримувала Саддама Хусейна, натомість шіїти отримали політичну більшість². США здійснили спробу врегулювати виниклу політичну кризу шляхом досягнення компромісу ще у 2010 році, тобто до виведення військ з регіону. Зокрема, адміністрація Б. Обама спробувала укласти угоду про поділ повноважень між шіїтським прем'єр-міністром Іраку Нурі аль-Малікі та представником сунітів, экс-прем'єр-міністром Аядом Аллаві, однак ця спроба провалилася. Цього ж

¹ США открыли дорогу иранской экспансии [Электронный ресурс] // Взгляд. – Режим доступа: <http://vz.ru/politics/2011/12/15/547281.html>. – Название с экрана.

² Breaking world Iraq news [Electronic resource] // The New York Times. – Mode of access: <http://topics.nytimes.com/top/news/international/countriesandterritories/iraq/index.html>. – Title from the screen.

року Дж. Байден, віце-президент США, запропонував Аллаві та аль-Малікі по чергово займати пост глави уряду на дворічний термін, але цей проєкт був теж відхилений іракцями.

Одразу після виведення американських військ з Іраку прем'єр-міністр країни аль-Малікі зажадав від парламенту, щоб той висловив недовіру віце-прем'єру Салеху аль-Мутлаке. Прем'єр звинуватив свого заступника у зриві процесу політичного врегулювання в країні³. Тим часом проти прем'єр-міністра виступив віце-президент Іраку Тарек аль-Хашімі, суніт за віросповіданням. Він заявив, що зусилля щодо об'єднання Іраку зазнали краху. 19 грудня 2011 року суд країни видав ордер на арешт аль-Хашімі за звинуваченням у тероризмі. Однак заарештувати його не вдалося – він втік на територію Іракського Курдистану, автономного територіального утворення в складі Іраку. Прем'єр аль-Малікі зажадав від влади Курдистану видачі віце-президента, але йому було відмовлено. Президент Іраку Джаляль Талабані, курд за походженням, вважав, що влада Іракського Курдистану повинна підкоритися вимозі та видати втікача. Натомість глава курдської автономії, президент Масуд Барзані не погоджувався з ним. Аль-Хашімі лише заочно було висунуто смертний вирок. На даний час обвинувачений залишив Ірак і перебуває на території Туреччини, тобто вирок не був приведений у дію.

Політична криза в Іраку призвела і до загострення сепаратистських настроїв в середині країни. Зокрема, курдські провінції Анбар і Салах ед-Дін заявили про намір відокремитися від Іраку. Окрім того, суніти провінції Діяла зажадали проведення референдуму про приналежність населених курдами спірних територій, якщо провінції вдасться добитися статусу автономного регіону. У цьому курди та суніти знайшли спільний інтерес. Конституція Іраку визнає право провінцій на автономію. Кіркук – найбільший нафтоносний центр Іраку, який територіально близький до Курдистану, але не входить до його складу, теж виступає за автономію. Раніше передбачалося, що питання статусу провінції буде висунуто на референдум. Курди, які там проживають, переконані, що Кіркук приєднається до Курдистану, хоча представники інших національностей, які представлені в регіоні, а саме туркмени та араби, негативно відносяться до такого розвитку подій⁴.

³ Ірак пошел вразнос [Электронный ресурс] // Эксперт. – Режим доступа: <http://expert.ru/2011/12/23/irak-poshel/>. – Название с экрана.

⁴ Ірак пошел вразнос [Электронный ресурс] // Эксперт. – Режим доступа:

Щодо Курдистану, то хоча аналітики і визначають цей регіон як найбільш стабільний, але його остаточне відділення – це лише питання часу⁵. Курдські чиновники заявляють, що в майбутньому вихід Курдистану зі складу Іраку неминучий. Курди планують створення своєї незалежної держави, яка б охоплювала крім Іракського Курдистану частину територій Сирії, Туреччини та Ірану⁶.

Де-факто тріщини за конфесійно-етнічним принципом в Іраку намітилися вже давно. Курдська північ, багата нафтою, отримала автономію не без допомоги США, адже курди відмовилися підписувати нову Конституцію Іраку, запропоновану США, якщо в ній не будуть відображені широкі автономні права Курдистану; південь, який населяють шіїти і який має вуглеводні, – це близька до Ірану територія, яка цілком може прожити без решти частини Іраку, і, нарешті, центр – населений сунітами і який не має вуглеводнів. Реальний поділ Іраку на три частини неминуче спричинить за собою збройне протистояння. Адже чинник забезпечення ресурсами (у даному випадку вуглеводневими) завжди відіграє здебільшого головну роль у конфліктах за території. Суніти, які становлять більшість в Іраку, можуть відстоювати свої права на частку володіння такими ресурсами за допомогою як дипломатичних так і військових методів⁷.

Новий виток кризи в країні також пов'язують із діяльністю повстанської терористичної групи Аль-Каїда, яка взяла на себе відповідальність за серію вибухів у Багдаді 22 грудня 2011 року. Окрім того, протягом наступних місяців активність групи в кілька разів збільшилася, зокрема про це свідчать такі дані: за один тиждень у червні 2012 року понад 150 іракців були вбиті і сотні отримали поранення на ґрунті ескалації релігійного конфлікту⁸. Іракські сили безпеки виявилися неспроможними самотужки боротися з Аль-Каїдою. Іракська та американська офіційні сторони погоджуються, що іракські сили покращили свої здібності у сфері контртеро-

---

<http://expert.ru/2011/12/23/irak-poshel/>. – Названіє с екрана.

⁵ Мурадян И. Курдская проблема на Южном Востоке [Электронный ресурс] / И. Мурадян // Геополитика. – Режим доступа: <http://www.geopolitica.ru/Articles/1309/>. – Названіє с екрана.

⁶ Кава Д. Регионально-международный аспект курдской проблемы [Электронный ресурс] / Д. Кава // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – Режим доступа: <http://evolutio.info/content/view/204/49/>. – Названіє с екрана.

⁷ Ирак пошел вразнос...

⁸ Breaking world Iraq...

ристичної розвідки, але не у сфері технічного зв'язку. Переговори про подальшу дислокацію в Іраку бойових американських частин для допомоги у боротьбі з терористами були відхилені іракською стороною. Однак Конгрес США в грудні 2012 року, після довгих суперечок між демократами та республіканцями, продовжив фінансування подальшого перебування американських цивільних та військовослужбовців, які залишилися для підготовки іракських сил безпеки⁹. Тобто США використовують усі можливості аби залишити свою присутність в країні.

Дослідивши внутрішню обстановку, ускладнену політичною кризою, зростанням сепаратистських настроїв та дестабілюючим впливом Аль-Каїди на країну, тепер варто перейти до розгляду окремих векторів зовнішньої політики Іраку та реакції США на зовнішньополітичні дії країни.

Варто відзначити, що неабияке значення для розуміння реалій політичної ситуації в Іраку має розгляд іранського сліду та його впливу на становище країни. Згадаймо, що після повалення режиму С. Хусейна, до влади прийшла шіїтська більшість, а як відомо майже 90% населення Ірану шіїти, тобто за допомогою релігійного фактору вплив Ірану на Ірак зріс¹⁰. Таким чином, в той час, коли США веде глобальну кампанію щодо ізоляції Ірану, зумовлену іранською ядерною програмою, вони також зміцнюють регіональні позиції цієї країни. Адже саме США підтримували кандидатуру аль-Малікі, політичного лідера шіїтів, на посаду прем'єр-міністра під час виборів 2010 року.

Зближення двох країн спостерігається й у тому, що Ірак допомагає Ірану обійти економічні санкції, які були введені проти Тегерана. США у відповідь на це зближення згідно наказу президента ввели санкції щодо іракського банку Елаф Ісламік (Elaf Islamic) у липні 2012 року¹¹. Зокрема, була введена заборона на будь-які фінансові операції з Центробанком Ірану, в тому числі торгівлю цінними паперами та дорогоцінними металами.

⁹ Конгресс США все-таки продолжит финансирование военных операций в Ираке [Электронный ресурс] // dsv-svit.lviv.ua. – Режим доступа: <http://dsv-svit.lviv.ua/2012/12/konghriess-ssha-vsie-taki-prodolzhit-finansirova.html>. – Название с экрана.

¹⁰ США открыли дорогу...

¹¹ В Ираке убили 48 военнослужащих сирийской армии [Электронный ресурс] // Lenta.ru. – Режим доступа: <http://m.lenta.ru/news/2013/03/05/iraq/>. – Название с экрана.

Як відомо Ірак також надає свій повітряний простір для іранських літаків, які постачають військові ресурси для уряду Башара аль-Асада в Сирії¹². США вимагають закриття повітряного простору Іраку для Ірану ще з вересня 2012 року. Хоча на публічному рівні Ірак погоджується з вимогами, але в дійсності іранські літаки вільно пролітають через територію країни і дотепер¹³.

Ірак, на відміну від багатьох інших держав Близького Сходу, з самого початку сирійського конфлікту уникав критики уряду Башара аль-Асада і не закликав його піти у відставку. На офіційному рівні були лише звернення до обох супротивних сторін припинити насильство.

Варто звернути увагу і на те, що поразка аль-Асада спричинила б утримання влади в Сирії в руках сунітської опозиції, яка підтримувала б своїх одновірців в Іраку і таким чином могла б вплинути на політичну ситуацію в країні. Але у ті часи, коли шиїтські ісламістські активісти боролися з сунітським урядом С. Хусейна, теперішній прем'єр аль-Малікі, який їх очолював, знайшов притулок саме в Сирії та Ірані, де шиїтська більшість була при владі¹⁴. Тому прихід до влади в Сирії сунітів може негативно вплинути на внутрішні політичні інтереси уряду Іраку.

Опозиційна Сирійська Національна Рада звинуватила уряд Іраку в прямому втручанні у внутрішньосирійський конфлікт. Рада заявила, що офіційний Багдад, який до цього надавав лише політичну та розвідувальну підтримку режиму аль-Асада, тепер перейшов на новий рівень втручання у справи Сирії. Опозиція звинуватила Ірак в зазіханні на права сирійців та на сирійський суверенітет¹⁵.

Така позиція сирійської опозиції стала реакцією на сутички в районі сирійсько-іракського кордону, які відбулися 2 березня 2013 року. Відповідно до заяв іракських офіційних осіб, прикордонники були змушені відкрити вогонь по сирійській території через перестрілки між силами аль-Асада і повстанцями. Сирійська опозиція,

---

¹² New dawn 2012: Iraq without U.S. military [Electronic resource] // Second line of defense. – Mode of access: <http://www.sldinfo.com/new-dawn-2012-iraq-without-the-u-s-military/>. – Title from the screen.

¹³ США открыли дорогу...

¹⁴ In Syrian shadow, Iraq's Maliki juggles Tehran [Electronic resource] // Reuters. – Mode of access: <http://www.reuters.com/article/2012/10/01/us-syria-crisis-iraq-idUSBRE89005W20121001>. – Title from the screen.

¹⁵ Противники Асада обвинили Ирак в посягательстве на суверенитет Сирии [Электронный ресурс] // Lenta.ru. – Режим доступа: <http://m.lenta.ru/news/2013/03/04/syraq/>. – Название с экрана.

свою чергою, визнала це актом агресії і звернулася до ООН і Ліги арабських держав з вимогою засудити дії Іраку. Тобто з вище сказано можна зробити висновок про те, що на офіційному рівні уряд Іраку притримується нейтральної позиції щодо сирійського питання, а на неофіційному зацікавлений у тому, щоб сунітська опозиція не отримала перемоги. Тому США звинувачують уряд аль-Малікі у допомозі Ірану, який безпосередньо підтримує Башара аль-Асада.

Іншим фактом, який свідчить про те, що Ірак перестав оглядатися на США, став договір про поставку російської зброї, підписаний 9 жовтня 2012 року. Згідно умов контракту, Росія зобов'язалася поставити 48 машин зенітного ракетного комплексу «Панцир С-1» і 36 ударних вертольотів Мі-28Н. Загальна сума контракту склала 4,2 млрд. дол. Крім того, була досягнута домовленість про намір Іраку закупити російські винищувачі МіГ-29М/М2 і бронетанкову техніку. З часів падіння режиму Саддама Хусейна це була найбільша російсько-іракська операція¹⁶. Незважаючи на несхвалення дій з боку Державного департаменту США та Ради національної безпеки, аль-Малікі пішов на цю домовленість. Але вже через кілька днів в ЗМІ надійшла інформація про загрозу зриву контракту через підозри в корупції російської сторони. У той же час міністр оборони Іраку Садун аль-Дулаймі спростував дану інформацію, запевнивши, що все іде згідно плану¹⁷.

Існує думка, що саме США чинять тиск на Ірак у цьому питанні. Адже до недавнього часу основним військовим постачальником Багдада був Вашингтон. Міноборони Іраку після закінчення військових дій в країні запустило різнобічну програму переозброєння армії, в результаті якої у США було куплено 36 винищувачів, танкові машинокомплекти, бронетранспортери та інші види зброї на суму близько 12 млрд. дол. Проте останнім часом уряд Нурі аль-Малікі намагається проявляти самостійність і все частіше конфліктує зі Штатами. В результаті Ірак почав шукати іншого постачальника озброєнь, знайшовши його в особі Росії. У відповідь на це Вашингтон вчинив колосальний політичний тиск, щоб змусити розірвати угоду. США прагне монополізувати іракський військовий ринок, щоб американські компанії могли і далі

---

¹⁶ Кому выгодно слухи о срыве поставок российского вооружения в Ирак? [Электронный ресурс] // Pravda.ru. – Режим доступа: http://www.pravda.ru/world/asia/middleeast/12-11-2012/1134392-iraq_arms-0/. – Название с экрана.

¹⁷ Там само.

отримувати максимальний прибуток від експорту зброї в країну¹⁸. Але єдине, на що поки зважають обидві сторони – це фінансове питання. Для початку поставок потрібно здійснити передоплату і надати гарантії повної оплати. Парламент Іраку досі не затвердив бюджет на 2013-й рік. У бюджеті, в тому числі, закладена сума на ці контракти¹⁹. Отож, відступаючи від політики США Ірак намагається диверсифікувати шляхи постачання озброєнь, і таким чином уникнути залежності від Штатів у цій сфері.

За даними іранських ЗМІ в грудні минулого року США таємно ввели до Іраку близько 3 тис. військовослужбовців, розмістивши їх на військових базах. Ще близько 17 тис. військових знаходиться в сусідньому Кувейті. Цей факт тісно пов'язаний з ірансько-сирійським співробітництвом²⁰. З одного боку здається, що США прагнуть збільшити свою військову присутність на кордоні з Сирією, але виникає питання чи готова американська адміністрація перетнути сирійський кордон і тим самим спровокувати ще більший спалах близькосхідного конфлікту. З іншого боку, зважаючи на те, що уряд Іраку все більше ігнорує американський чинник, що проявляється у явній прихильності до Ірану та Сирії, Вашингтон буде шукати будь-який привід для відновлення своїх позицій в регіоні.

Окрім військової присутності США прагнуть впливати на Ірак і «м'якими» методами. У червні 2012 року, незабаром після виведення військ США, «The Washington Post», повідомив, що Державний департамент США планує витратити ще 115 млн. дол. на модернізацію американського посольства в Багдаді²¹. Ці дії свідчать про консолідацію різних консульств на території американського дипломатичного комплексу в Багдаді, а також про незмінне бажання США підтримувати свій вплив в Іраку не тільки військовими методами.

Місія США в Іраку спільно з Агентством США з міжнародного

¹⁸ Кому выгоды слухи о срыве поставок российского вооружения в Ирак? [Электронный ресурс] // Pravda.ru. – Режим доступа: http://www.pravda.ru/world/asia/middleeast/12-11-2012/1134392-iraq_arms-0/. – Название с экрана.

¹⁹ Поставки вооружений из России в Ирак начнутся до лета [Электронный ресурс] // Российский институт стратегических исследований. – Режим доступа: <http://www.riss.ru/index.php/analitika/1600-postavki-vooruzhenij-iz-rossii-v-irak-nachnutsya-do-leta#.UUt0WTdeCRc>. – Название с экрана.

²⁰ США ввели войска в Ирак [Электронный ресурс] // Дни.ру. – Режим доступа: <http://www.dni.ru/polit/2012/12/10/244940.html>. – Название с экрана.

²¹ Troops have withdrawn from Iraq, but U.S. money hasn't [Electronic resource] // The Washington Post. – Mode of access: http://articles.washingtonpost.com/2012-06-27/world/35459625_1_baghdad-embassy-water-system-compound. – Title from the screen.

розвитку (USAID) розробляє проекти розвитку фінансових відносин та працює з іракським банківським сектором. 21-28 січня 2013 року було проведено першу серію з 20 навчальних семінарів з сімома банками Іраку²². На додаток до проведення цих навчальних семінарів, Місія США в Іраку спільно з міжнародними донорами прагне заснувати Академію банківської та фінансової справи в Іраку. Тобто використовуючи фінансову сферу США підтримують вплив на економічну ситуацію в країні.

Отож, після припинення війни в Іраку та виведення американських військ ситуація в країні залишається складною. Політична криза, сепаратистські настрої окремих провінцій, діяльність Аль-Каїди спричиняють дестабілізаційний вплив на внутрішню політику уряду. Пожвавлення відносин з Іраном та Росією, а також ставлення до сирійської проблеми непокоять адміністрацію Б. Обама. Вашингтон як і раніше намагається за допомогою різних методів брати активну участь у внутрішній та зовнішній політиці країни, і, як повідомляють окремі джерела, намагається знову збільшити американську військову присутність в Іраку, щоб не допустити втрати країни як партнера на Близькому Сході, його втягнення в орбіту іранської та сирійської політики та збільшення впливу Росії в регіоні.

Список використаних джерел та літератури:

1. В Ираке убили 48 военнослужащих сирийской армии [Электронный ресурс] // Lenta.ru. – Режим доступа: <http://m.lenta.ru/news/2013/03/05/iraq/>. – Название с экрана.
2. Ирак пошел вразнос [Электронный ресурс] // Эксперт. – Режим доступа: <http://expert.ru/2011/12/23/irak-poshel/>. – Название с экрана.
3. Кава Д. Регионально-международный аспект курдской проблемы [Электронный ресурс] / Д. Кава // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – Режим доступа: <http://evolutio.info/content/view/204/49/>. – Название с экрана.
4. Кому выгодны слухи о срыве поставок российского вооружения в Ирак? [Электронный ресурс] // Pravda.ru. – Режим доступа: http://www.pravda.ru/world/asia/middleeast/12-11-2012/1134392-iraq_arms-0/. – Название с экрана.
5. Конгресс США все-таки продолжит финансирование военных операций в Ираке [Электронный ресурс] // dsv-svit.lviv.ua. – Режим до-

---

²² US-Sponsored Training Strengthens Financial Sector in Iraq [Electronic resource] // Iraq Business News. – Mode of access: <http://www.iraq-businessnews.com/2013/02/05/us-sponsored-training-strengthens-financial-sector-in-iraq/>. – Title from the screen.

ступа: <http://dsv-svit.lviv.ua/2012/12/konghriess-ssha-vsie-taki-prodolzhit-finansirova.html>. – Название с экрана.

6. Мурадян И. Курдская проблема на Южном Востоке / И. Мурадян [Электронный ресурс] // Геополитика. – Режим доступа: <http://www.geopolitica.ru/Articles/1309>. – Название с экрана.

7. Поставки вооружений из России в Ирак начнутся до лета [Электронный ресурс] // Российский институт стратегических исследований. – Режим доступа: <http://www.riss.ru/index.php/analitika/1600-postavki-vooruzhenij-iz-rossii-v-irak-nachnutsya-do-leta#.UUt0WTdeCRc>. – Название с экрана.

8. Противники Асада обвинили Ирак в посягательстве на суверенитет Сирии [Электронный ресурс] // Lenta.ru. – Режим доступа: <http://m.lenta.ru/news/2013/03/04/syraq/>. – Название с экрана.

9. США ввели войска в Ирак [Электронный ресурс] // Дни.ру. – Режим доступа: <http://www.dni.ru/polit/2012/12/10/244940.html>. – Название с экрана.

10. США открыли дорогу иранской экспансии [Электронный ресурс] // Взгляд. – Режим доступа: <http://vz.ru/politics/2011/12/15/547281.html>. – Название с экрана.

11. Breaking world Iraq news [Electronic resource] // The New York Times. – Mode of access: <http://topics.nytimes.com/top/news/international/countriesandterritories/iraq/index.html>. – Title from the screen.

12. In Syrian shadow, Iraq's Maliki juggles Tehran [Electronic resource] // Reuters. – Mode of access: <http://www.reuters.com/article/2012/10/01/us-syria-crisis-iraq-idUSBRE89005W20121001>. – Title from the screen.

13. New dawn 2012: Iraq without U.S. military [Electronic resource] // Second line of defense. – Mode of access: <http://www.sldinfo.com/new-dawn-2012-iraq-without-the-u-s-military/>. – Title from the screen.

14. Troops have withdrawn from Iraq, but U.S. money hasn't [Electronic resource] // The Washington Post. – Mode of access: http://articles.washingtonpost.com/2012-06-27/world/35459625_1_baghdad-embassy-water-system-compound. – Title from the screen.

15. US-Sponsored Training Strengthens Financial Sector in Iraq [Electronic resource] // Iraq Business News. – Mode of access: <http://www.iraq-businessnews.com/2013/02/05/us-sponsored-training-strengthens-financial-sector-in-iraq/>. – Title from the screen.